

stelde, maar aanvullende begrippen zijn. Immers in dit hoofdstuk worden de termen „gereinigd worden” en „genezen zijn” afwisselend gebruikt voor één en hetzelfde feit, te weten het genezen van de tien melaatsen. Het reinigen der melaatsen heeft dus in de Bijbel tweerlei betekenis. Letterlijk betekent het genezen; symbolisch wil het zeggen: Levietisch, dat is naar de wet van MOZES, rein maken. Ziekte en cultische onreinheid moeten derhalve niet tegenover, maar naast elkaar worden geplaatst.

Voorts moge ik verwijzen naar de studies van prof. GISPEN² en ondergetekende³, waarin de onderhavige quaesties uitvoerig zijn besproken. Om deze reden is het te betreuren, dat collega GRAMBERG opnieuw dezelfde foutieve mening van vroeger lanceert.

Literatuur: ¹K. P. C. A. GRAMBERG (1952) *N.T.v.G.* 96, 3157. ²A. C. DROGENDIJK (1938) *Gen. Gids* no. 30 en 31; ³W. H. GISPEN (1945) *De Levietische wet op de melaatschheid*. Kampen. J. H. HAVERKATE, *Chr. Encyclopaedie*, dl. 4, bl. 142.

Dordrecht, 12 Januari 1953

A. C. DROGENDIJK

Plek, blaar en zwelling zijn slechts benaderende vertalingen van oude Hebreeuwse woorden, die de taalgeleerden van latere tijden niet meer nauwkeurig kenden^{1, 2}.

Aangenomen dat de vertaling van roodachtig witte vlek of zwelling ongeveer juist zou zijn, dan nog kunnen wij uit het beeld van zo'n vlek, die later dan wit moet worden, nooit anders dan tot de diagnose van de zg. tuberculoïde (ev. indeterminatie) lepra besluiten. Inderdaad, onder de vele patiënten met M. HANSEN, die ik heb gezien, is het mij meermalen overkomen, dat ik werd herinnerd aan het beeld, zoals dat wordt getekend in de Bijbel, maar dan waren het altijd gevallen van niet lepromateuze aard. Maar ook sommige vormen van psoriasis, vitiligo en andere huidziekten kunnen treffende gelijkenis hebben met het beeld der zara'ath, getekend in het *Oude Testament*.

Ook ik meen, dat de begrippen rein- worden en genezen, in de bekende passages in het *Nieuwe Teotament*, min of meer naast elkaar staan. Het is dus zeer goed mogelijk dat de melaatsen, die door Jezus werden „gereinigd”, inderdaad ook „genazen” van hun ziekte, welke die ook geweest mag zijn. Maar de nadruk lag niet op het genezen worden, maar op het „reinen”, want veel erger dan de ziekte was immers voor deze lijdens, het uitgestoten zijn.

Collega DROGENDIJK houdt — hij verwijt mij het omgekeerde — hardnekkig vast aan de opvatting dat zara'ath (lepra) en morbus HANSEN identiek zouden zijn. Het „waarom” van deze hardnekkigheid ontgaat mij. De onfeilbaarheid van de Bijbel staat toch niet op het spel. Ik kan deze houding van collega DROGENDIJK en van vele anderen met hem, niet anders dan betreuren.

De vloek der uitstoting, die rustte op de lijdens aan de zara'ath is overgegaan op de lijdens aan morbus HANSEN, en is de grote hinderpaal op de weg naar effectieve bestrijding. De onverbeterlijke zucht van de meeste leken en vele artsen om deze zieken maar te isoleren, is de grote boemerang die zich tegen de samenleving zelf richt, die de patiënten van de arts wegjaagt, en ieder goed bedoelde maatregel verknoeit. Het is onbillijk, zinloos en schadelijk om lijdens aan morbus HANSEN te belasten met de gevolgen van een gedachtencomplex zoals dat bestaat omtrent de zara'ath en de lepra van de Bijbel en de melaatsheid der Middeleeuwen.

Dit was de diepere zin en de reden van mijn artikeltje over de juiste benaming van morbus HANSEN.

Literatuur: ¹H. MUNICH (1893) *Dermatologische Studien*. ²JEANSELME (1934) *La Lèpre*. E. MUIR (1948) *Manuel of Leprosy* bl. 3.

Semarang, 8 Februari 1953

K. P. C. A. GRAMBERG

PARADOXE, ATYPISCHE EN NEGATIEVE UITKOMSTEN VAN DE COMBINATIE ALCALISCH-PHOSPHATASEGEHALTE EN THYMOLTROEBELING BIJ ICTERUS

Naar aanleiding van het artikel van dr. C. FRANCKE en mej. W. N. ROBERT¹ zouden wij op het volgende willen wijzen:

1e. Bij de interpretatie der uitkomsten van bepalingen van het alcalisch-phosphatasegehalte dient steeds rekening te worden gehouden met leeftijd en sexe².

2e. Wanneer men behalve de thymoltroebeling de NaCl-troebeling (MCLAGAN) nagaat, ontdekt men een aantal fout-positieve reacties; het is bovendien van belang de thymoluitvloeking na te gaan.

3e. De complete leverintegraal³ geeft inzicht over: parenchymbeschadiging, obstructie en

excretoire functie — de proefopstelling der auteurs maakt slechts gebruik van één proef betrekking hebbend op obstructie, en één voor parenchymbeschadiging.

4c. De auteurs kregen in 8 van de 55 gevallen (14 pCt) geen grotere zekerheid door het doen van meer proeven, hetgeen in tegenstelling is met onze ervaring. In het laatste geval bij voorbeeld dat de auteurs citeren, zouden wij, op grond van de uitkomsten van de door hen bepaalde incomplete leverintegraal, de indruk hebben gekregen, dat er zowel elementen van obstructie als van parenchymbeschadiging waren; met andere woorden afsluiting met ontsteking; cirrhose of metastasen. Het ontbreken van koorts en leucocyten was in strijd met ontsteking. Differentiëring tussen cirrhose en metastase ware waarschijnlijk mogelijk geweest door het cholesterol, het estherquotiënt en de galactoseproef in de leverintegraal te betrekken.

Literatuur: ¹C. FRANCKE en W. N. ROBERT (1953) *N.T.v.G.* 97, 279. ²OEI, proefschrift Amsterdam 1950. ³TH. F. BLOEM en H. NEUMANN (1952) *N.T.v.G.* 96, 1692.

Voorburg, 13 Februari 1953.

TH. F. BLOEM, H. NEUMANN

De opmerkingen van dr. BLOEM en dr. NEUMANN zouden wij als volgt willen beantwoorden:

1e. Dit is inderdaad het geval, maar het geeft zelden moeilijkheden als het alleen gaat om de differentiële diagnose van icterus.

2e. en 3e. Het is voor een goed inzicht zelfs noodzakelijk zo mogelijk alle onder groep A in het artikel van BLOEM en NEUMANN genoemde eiwitreacties te doen, al was het slechts om met dit aspect van de leverfunctie bij eventuele operatie rekening te kunnen houden. Hoe vollediger de leverintegraal, hoe beter men is ingelicht. Gaat het echter uitsluitend om het al of niet bestaan van een obstructie, dan geeft in ons materiaal het alcalisch-phosphatasegehalte de nauwkeurigste inlichtingen: een duidelijk verhoogd gehalte gaf 95 pCt kans dat er afsluiting bestond. Deze kans nadert de 100 pCt als daarbij de andere in groep B en C (BLOEM en NEUMANN l.c.) genoemde reacties in dezelfde richting wijzen. Is het alcalisch-phosphatasegehalte niet duidelijk verhoogd en wijzen de andere genoemde bepalingen wel op afsluiting, dan is wel van waarschijnlijkheid sprake, doch de kans wordt nooit 95 pCt. Moet toch operatie worden overwogen, dan is het ons inziens gewenst naar de 100 pCt zekerheid te streven door laparoscopie en biopsie te doen. Wanneer er zowel aanduidingen van obstructie als van parenchymbeschadiging zijn (hoe vaak is dit niet het geval!) kan men de anatomische zekerheid inderdaad biochemische door „follow up” benaderen, maar men kan dit niet altijd afwachten.

4e. Wellicht zouden de genoemde bepalingen (althans cholesterol en esterquotiënt) hier in een bepaalde richting hebben gewezen. Een eenvoudige laparoscopie, zelfs zonder biopsie, had echter reeds zekerheid gegeven.

's-Gravenhage, 21 Februari 1953

C. FRANCKE, W. N. ROBERT

BERICHTEN

BUITENLAND

WERELDBERICHTEN. — DE VERSPREIDING VAN CHOLERA. Uit een studie, in de epidemiologische afdeling van de Wereldgezondheidsorganisatie verricht, laat zich afleiden, dat de gezonde uitscheider van cholera-vibrionen zelden of nooit bron van besmetting is. Slechts de „acute zieken” — in het laatste gedeelte van het incubatie-stadium, tijdens de ziekte en in het begin van het herstel — zijn als verspreiders van besmetting te vrezem (*Bulletin de l'Organisation mondiale*, 1952, bl. 359).

— INFLUENZA IN 1954 BEDWONGEN. „The WHO experts hope that, when they meet for the second time in Geneva in 1954, they will be able to announce that they finally mastered this disease, thanks to the work carried out by the network of laboratories which the World Health Organization has established throughout the world and thanks also to the fact that for the first time it has been possible to use in good time a vaccine prepared in advance”. Vertaling van deze verbazingwekkende inlichting, gegeven door de „Division of Public Information” der Wereldgezondheidsorganisatie (*Press*, 3 Febr. 1953), zou misschien aan haar overtuigingskracht afbreuk doen.

DUITSLAND. — HERDENKING VAN LIEBIG. In Mei zal te Giessen door de JUSTUS LIEBIG-Hochschule en het LIEBIG-Museum de geboorte van de grote chemicus vóór 150 jaren, plechtig